

Mangel på bussjåfører og anbud

Klassekampen hadde 07.07.23 en lengre artikkel om mangel på bussjåfører. Denne ble fulgt opp med en ny artikkel om anbud dagen etter. NHO Transport organiserer alle busselskaper med fylkeskommunale anbudskontrakter og har følgende kommentarer:

- Mangel på bussjåfører er ikke noe særnorsk fenomen. Det er faktisk en stor utfordring i store deler av Europa, og manglende rekruttering er også et problem for godssektoren. Andre europeiske land har både anbudsbasert og offentlig bussdrift, men rekrutteringen er også en utfordring for de offentlige busselskapene. Det er dermed liten grunn til å anta at rekrutteringsutfordringene skyldes anbudssystemet i Norge eller at norske sjåfører har spesielt dårlige lønns- og arbeidsvilkår.
- Turnusjobbing og deltidstillinger blir ofte trukket frem som en forklaring på manglende rekruttering. Bussene må nødvendigvis kjøre når passasjerene har behov for å reise, noe som medfører at noen sjåfører må jobbe om kvelden og i helgene. Folks reisemønstre og -behov vil neppe endre seg om bussene driftes av fylkeskommunene, og ansatte i det offentlige må også avfinne seg med turnusarbeid og deltidstillinger. Helsevesenet er et godt eksempel på dette.
- Det påpekes også at sjåførene har liten påvirkningsmulighet ved anbud. Dette har aktørene i bransjen tatt på alvor, og det er dermed opprettet et eget utvalg med representanter fra arbeidstakersiden, oppdragsgiverne og operatørselskapene for å utrede hvordan arbeidstakernes innflytelsesmuligheter kan bedres. Det er også verdt å merke seg at fylkestinget i Innlandet i februar vedtok å fortsette med anbud, men satte 10 klare premisser for dette. Ett av disse var at det skulle etableres et samarbeidsforum mellom arbeidstakerne, operatørene og oppdragsgiverne.

Det er riktig at anbudssystemet har gitt en effektiviseringsgevinst, og Vista Analyse AS har estimert denne til 10-15 prosent. Dette skyldes ikke dårlige lønns- og arbeidsvilkår, men at konkurranse blant annet fremmer innovasjon, administrativ effektivitet og stordriftsfordeler. Denne effektiviseringsgevinsten frigir midler til å styrke kollektivtilbudet eller bedre andre offentlige velferdstjenester.

Eskil Johnsrud Sæterlien, næringspolitisk rådgiver

Jon H. Stordrange, administrerende direktør

NHO Transport